1850. N°. [illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 23 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 21 December.

Z. M. heeft Jhr. Mr. D. A. Gevers, te Oegstgeest, op zijn verzoek, eervol ontslagen als Adjunct-Houtvester in het 1ste jagtdistrict van Zuid-Holland.

— Te Zwolle is een gulden ontvangen, die door aftrekking in sterkwater, 2 korrels en 7 wigtjes zilver had verloren; de klank was zeer dof en de muntzijden zeer grof en ongelijk.

— In Belgie, waar algemeen goedkoope slagterijen worden opgerigt, zien de slagters zich genoodzaakt om ook thans het vleesch voor veel verminderde prijzen te verkoopen. De prijs van het vee blijft voortdurend laag.

's GRAVENHAGE, 21 December.

Alhier is het bouwen van een Oudenmannen- en Vrouwenhuis, der Ned. Hervormde gemeente voor f 70,488 aangenomen door J. E. van Ellinkhuyzen.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Vervolg der Zitting van Donderdag, 19 *December.*

Na de aanneming van Hoofdstuk X. (*Oorlog*), (zie onze vorige), zijn de beraadslagingen geopend over Hoofdst. V. (*Depart. v. Binnenl. Zaken*).

De Heer van Hall meent thans nader te moeten ontwikkelen, hetgeen door hem bij de algemeene beraadslagingen is aangevoerd, dat namelijk, voor zoo ver hem bekend is, de tegenwoordige Minister van Binnenl. Zaken de duurste Minister van dat Departement is, die we ooit gehad hebben; dat wil zeggen, dat geen Minister tot hiertoe eene begrooting heeft voorgedragen, die zoo hoog is opgevoerd.

Spr. doorloopt alle de afdeelingen van het Hoofdstuk, om aan te toonen, dat hij bijna nergens bezuiniging waarneemt. Zoo zijn bijv. de kosten van het Departement van 1845 tot 1850 verminderd tot omtrent f 20,000, doch sedert 1850 heeft daarop geene vermindering van eenig aanbelang plaats gehad; die kosten zijn ook hooger dan in België. De kosten voor de Nationale Nijverheid zijn wel verminderd, doch dat is geene bezuiniging, voortvloeijende uit het beheer, doch alleen het gevolg van de inkorting de premiën voor de visscherij, waarvan hij het nut of het nadeel voor vele plaatsen thans geheel in het midden laat. Voor de afdeeling Waterstaat wordt f 215.000 meer aangevraagd, dan er werkelijk in 1845 is uitgegeven; die van 1850 was f 37,000 hooger dan in 1849; en nu wordt er voor 1851, weder eene gelijke verhooging voorgesteld. Hij weet niet of ook hier niet het gezegde zou kunnen worden toegepast van den grijsaard, dat een der leden heeft aangehaald, die meende, dat alle reorganisatiën tot meerdere uitgaven zouden leiden. Hij vreest, dat die afdeeling de kanker zal worden voor ons finantiewezen, indien de Minister en de Vertegenwoordiging daarvoor niet mogten waken. Buiten dat, alles zijn dan nog f 80,000 voor onvoorziene uitgaven, waardoor vele afdeelingen hooger kunnen worden opgevoerd, dan zij nu zijn aangevraagd. Wat aangaat de IIde Afdeeling van het Hoofdstuk, de kosten voor provinciale besturen, schijnt er eene vermindering, naar vroeger gerekend te hebben plaats gevonden, doch deze moet ook niemand verblinden. Ten gevolge van de uitbreiding der werkzaamheden van de Prov. Staten, zullen deze meerdere en langduriger vergaderingen moeten houden. De reis- en verblijf-kosten der leden van de Prov. Staten, waarop zij regt hebben, zullen tot een aanzienlijk bedrag stijgen. Volgens eene matige berekening zullen die uitgaven f 77,000 beloopen; waarvan het gevolg is, dat de bezuiniging die men zich ten aanzien dezer tweede afdeeling voorstelt, in wezenlijkheid ook niet zal bestaan, maar in eene verhooging der bedoelde kosten zal uitloopen. Hij zwijgt nu verder van de toenemende bureaucratie bij dat departement en van de zucht die er heerscht tot uitbreiding der centralisatie. Daarvan zou uit de correspondentiën van den Minister met de Staten-Vergadering kunnen blijken. Hij gelooft dat er op de verschillende afdeelingen van dit Departement wel degelijk bezuinigingen zouden zijn te verkrijgen, en dat men daarbij den waren regel diende in het oog te houden: *veel kleintjes maken een groote.* Hij toont aan dat de Minister van Finantiën daarvan ten aanzien van zijn Hoofdstuk, het bewijs levert. Niettegenstaande de aanzienlijke bezuinigingen op dat Hoofdstuk tot stand gebragt, heeft hij ook voor 1851 nog besparingen kunnen maken. Hij meent dat elk Minister binnen het kader zijner begrooting behoort te blijven, en bij het doen van noodzakelijke nieuwe uitgaven, aan den anderen kant besparingen moet opsporen. Spr. ziet zich verpligt, immers voor alsnog, aan dit hoofdstuk zijne goedkeuring te weigeren.

De Heer Wintgens kan aan de uitlegging, die aan het 5de add. art. der Grwt. wordt gegeven, zijne goedkeuring niet schenken, doch hij zal, na al het reeds voorgevallene, daarover niet verder uitweiden. Hij zal alleen bij deze gelegenheid in korte trekken over de belangen der Natie spreken. 1°. Beveelt hij de belangen van den Landbouwer der voortdurende zorg des Ministers aan. Inzonderheid gewaagt hij van de Commissie van Landbouw, waarvan meer partij kan worden getrokken, dan tot hiertoe. Hij gelooft dat het denkbeeld, in het vorige jaar aangegeven, om de Commissie in verband te brengen met de Kamers van Koophandel, in aanmerking diende te worden genomen. 2°. Drukt hij den wensch uit, dat er algemeene maatregelen tegen de veeziekte dienden te worden genomen. De Provinciale reglementen leveren geene afdoende algemeene maatregelen op en het gansche Rijk diende den weldadigen invloed van algemeen-werkende maatregelen te gevoelen. 3°. Hoopt hij dat de Regering, het ontwerp van het Tiendregt, dat zij zich heeft aangetrokken, met ernst zal aantrekken, daar het den landbouw drukt en even nadeelig is voor den Tiendheffer als voor den Tiendpligtige. 4°. Beveelt hij ter overweging aan het crediet-systema voor de Grondbezitters, dat buitenslands met zoo veel kracht is ingevoerd en dat zulke goede gevolgen zou kunnen voortbrengen op de bebouwing der 900,000 bunders, die hier te lande ongebruikt liggen. 5°. Dringt hij aan op het tot stand brengen van eene wet op de waterschappen. De Landbouw heeft daaraan groote behoefte. Dat onderwerp heeft een algemeen conflict doen ontstaan tusschen de algemeene en provinciale wetgeving. Het is hun wel bekend, dat er nopens die gewigtige aangelegenheid elders nog niets goeds bestaat en dat die wetgeving alzoo geheel moet geschift worden. Maar de zaak vordert inderdaad dringende voorziening. Hij herinnert er aan dat ten gevolge van de bestaande verschillen eene der groote zeeweringen in Zuidholland met doorbraak en de daaruit voortvloeijende rampen wordt bedreigd.

Ieder onttrekt zich, om tot het herstel daarvan bij te dragen. Hij beroept zich op den open brief van den Heer Advocaat Meylink, die daarover het licht heeft gezien. Het is te deze dat de vrees die in het geschrift wordt aan den dag gelegd, dat de zee uitspraak zal doen in het geschil, zich maar al te spoedig zal verwezenlijken. Immers de stormen die in de laatste dagen hebben gewoed, hebben die woorden maar al te zeer beginnen te bevestigen. Het is noodzakelijk dat er nopens dit onderwerp algemeene bepalingen en voorschriften tot stand komen. — Voorts beveelt hij de behartiging van de belangen der Binnenl. Scheepvaart den Minister aan, die tot zijn leedwezen in ons land niet in bloeijenden staat verkeert. Die tak van volksbestaan wordt op alle mogelijke wijze belemmerd en gedrukt. Hij vestigt verder de aandacht op de organieke wetten die gedurende dit jaar zijn tot stand gebragt en op den invloed dien deze op plaatselijke reglementen of verordeningen moeten uitoefenen. De bestaande wetgeving moet met de organieke wetten in verband worden gebragt, want anders zal er verwarring, stilstand, straffeloosheid kunnen onstaan. Eindelijk meent hij dat, als maatregel van inwendig bestuur, eene algemeene lijst diende te worden opgemaakt van de hoogst aangeslagenen in de directe belastingen over het geheele Rijk, die verkiesbaar zijn tot leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

De Heer Zylker is van oordeel dat de toestemming van uitgaven van bestuur afhangt van de vraag: of die uitgaven zijn productief en noodzakelijk. Zoo ja, dan kan er geen verschil zijn over de goedkeuring der gevraagde gelden. Hij meent bij dat hoofdstuk betere beginselen van regering waar te nemen dan vroeger, doch vestigt niettemin de aandacht op eenige punten, in 't belang van de meer afgelegene provinciën.

De Heer van Heiden Reinestein vereenigt zich in vele opzigten met de beschouwingen en opmerkingen van den Heer Wintgens.

De Heer van der Veen dringt op het voorbeeld van den Heer Wintgens op ontheffing van den landbouw aan.

De Heer de Man heeft zijne berekeningen, nopens het cijfer van dit hoofdstuk, in verband tot de begrooting voor 1845, nader uiteengezet en daarbij den Heer van Hall beantwoord.

De Heer van Goltstein ontwikkelt zijne bedenkingen nopens de rigting van het Binnenl. bestuur, welke aanleiding geeft tot de kostbaarheid van dat be-

stuur en tot inmenging van uitgaven op de begrooting, waarop alleen gewone uitgaven dienden voor te komen. Hij ziet zich bezwaard zijne goedkeuring aan dit ontwerp te verleenen.

De voortzetting der beraadslagingen worden bepaald op morgen ochtend ten 10 ure. Alsdan heeft de Minister van Binnenl. Zaken het woord.

— Het ontwerp tot regeling van de verjaring der straffen, uitgesproken krachtens de wetten van Mei 1829 en Junij 1830, bevat een eenig artikel, aldus luidende; »De straffen, uitgesproken, krachtens de wetten van 16 Mei 1829 en 1 Junij 1830, verjaren door het verloop van tien jaren, te rekenen van den dag, waarop het arrest, of vonnis kracht van gewijsde heeft bekomen.

Zitting van Vrijdag 20 December.

In deze zitting heeft de Minister van Binnenl. Zaken de bedenkingen der leden in twee deelen zamengevat. In de eerste plaats heeft hij behandeld die opmerkingen, die betrekking hebben tot onderscheidene regten en belangen, die aan de behartiging of bescherming van zijn Depart. zijn toevertrouwd, en in de tweede plaats heeft hij nagegaan wat nopens het cijfer der begrooting is in het midden gebragt.

Het eerste gedeelte heeft hij geplitst in vier onderdeelen als 1°. bedenkingen, die betrekking hebben tot de rigting van het Bestuur van Binnenl. Zaken in het algemeen; 2°. die in verband staan tot de landhuishoudkunde; 3°. die nopens de binnenlandsche gemeenschap, en 4°. die wegens den Waterstaat.

1°. Wat betreft de opmerkingen door den Heer v. Goltstein gemaakt, dat niet die vrijheid, die zelfstandigheid van provinciën en gemeenten wordt in het oog gehouden, die de Grondwet en de wetten verlangen, zegt de Minister, dat hij zelf die ten allen tijde heeft voorgestaan en begrepen, dat de provinciën en gemeenten behoorden vrijgelaten te worden in den kring van hare huishouding. Hij gelooft niet, dat de handelingen van zijn bestuur in strijd zijn met dat beginsel. Doch Minister moet daarbij niet uit het oog verliezen, 1°. dat dikwerf de werkkring der provinciën en gemeenten op een aantal punten in naauwe aanraking komt met de algemeene dienst; 2°. dat bij die aanraking dikwijls voorbeelden bestaan dat de vertegenwoordigers der provinciën en der gemeentebesturen de zaken en belangen uit zoodanig bijzonder oogpunt beschouwen, dat zij daarbij de algemeene belangen over het hoofd zien, of althans niet naar waarde schatten; 3°. dat de Minister met de provinciën en stedelijke besturen dagelijks ten doel staat aan allerlei bezwaren, eischen en klagten. Ieder meent dat zijne belangen bovenal de aandacht des Ministers verdienen. Hoe geneigd hij nu ook zij, aan billijke wenschen te voldoen en de zelfstandigheid der provinciën en gemeenten te eerbiedigen, moeten toch de perken van toezigt niet te naauw worden getrokken. De gemeentebesturen zijn daartoe steeds geneigd en tevens om die van hunne huishouding uit te breiden. En waar nu de Kroon geroepen is tot medewerking van de regeling der provinciale en plaatselijke aangelegenheden, daar is soms misverstand en verschil mogelijk. Dat schorsen of vernietigen van besluiten of reglementen is zeer teregt door de Grondwet voorgeschreven, doch die bevoegdheid is ook aan den anderen kant beperkt. Het kan gebeuren, dat de belangen eener provincie of gemeente door eene andere worden miskend, of voorbijgezien. Dan behoort de Kroon tusschen beide te treden en van haar regt gebruik te maken. Die beslissingen worden waar al te dikwerf niet naar behooren gewaardeerd. Intusschen is de Kroon wel degelijk gehouden te letten op de belangen van naburige gemeenten of provinciën.

2°. Eene tweede handeling des Ministers zou zijn de vereeniging van onderscheiden gemeenten, waaruit men eene zucht tot centralisatie, meende te bespeuren. Het is zoo, hij heeft den Koning voorgesteld, sommige Burgemeesters over meer dan ééne gemeente aan te stellen, doch het bestuur en het beheer der gemeente blijft voor het overige afgescheiden. Meer heeft hij niet gedaan. Hij erkent echter gaarne, dat hij daartoe aanleiding gegeven heeft met het doel, om die combinatien van verschillende gemeenten onder één hoofd, te toetsen aan de belangen der gemeente. Ook die handeling, dat beginsel, draagt geen blijk van zoodanige centralisatie, die in strijd zou zijn met de Grondwet of de wetten. Reeds sedert vele jaren is het erkend, dat er te veel kleine gemeenten bestaan. Dat getal kan worden verminderd, en kan tot vereenvoudiging aanleiding geven. Zoodanige vereeniging van gemeenten kan langzamerhand tot stand worden gebragt. De tegenwoordige combinatien kunnen welligt daartoe tot grondslag gelegd worden. Waar dit met de belangen der gemeenten niet in strijd was, konden sommige onder één hoofd gebragt worden. Dat is te meer wenschelijk, omdat men door dat groote getal kleine gemeenten, zich dikwerf in verlegenheid bevindt, om een goed personeel te verkrijgen, om bekwame personen te kunnen kiezen. Die vereeniging kan bovendien strekken tot bevordering van de gezamenlijke belangen der gemeenten.

Geene gemeente kan verpligt worden, iets te doen wat aandruischt tegen hare belangen. De Burgemeester die over onderscheidene gemeenten geplaatst is, kan zijn de middelaar, die de schijnbaar strijdende belangen der gemeenten in overeenstemming kan brengen. Eene vereenvoudiging kan alzoo strekken tot bevordering van het gezamenlijk belang. Vereeniging moet worden voorbereid door zamenvoeging en bondgenootschap. Daartoe strekt voorloopig de maatregel, waartoe het Gouvern. is overgegaan. Volgens de bepalingen der Grondwet, zal eene vereeniging van gemeenten alleen bij de wet kunnen geschieden.

De Minister heeft, in antwoord op de vragen, door den Heer Wintgens gedaan, verklaard, 1°. dat de wet van 6 Maart 1818 ten gevolge van de vaststelling der organieke wetten, verandering zal moeten ondergaan, en 2°. dat het was een gelukkig denkbeeld van dien spr. dat er eene algemeene lijst worde opgemaakt van de hoogst aangeslagenen in de directe belastingen over het geheele Rijk, ten einde het doen van algemeene keuzen over het geheele Rijk te bevorderen. De Minister zal op de uitvoering van dat denkbeeld bedacht zijn.

Daarop treedt de Minister in eenige bijzonderheden betreffende de bedenkingen die in verband staan tot de landhuishoudkunde, binnenl. gemeenschap en waterstaat, en zegt verder dat hij gelooft dat deze begrooting reeds ten deele de blijken draagt, dat hij er op uit is, de uitgaven meer productief te maken. In een jaar heeft men toch niet alles kunnen doen. Het komt den Minister voor, dat het Gouvern. verpligt is den aanleg van publieke werken voor te staan, te beschermen en te ondersteunen. Het moet daarbij de strikste onpartijdigheid in acht nemen. Hij verzekert, dat, zoo lang hij de eer zal hebben aan het hoofd van het Depart. te staan, er met geen grond eene beschuldiging van partijdigheid zal kunnen worden ingebragt. Het Gouvern. streeft er niet naar populair te zijn. Het wil zijne sterkte vinden in de deugdelijkheid van zijne maatregelen. Het zal geene begunstiging verleenen aan eenige provincie, gemeente of aan eenige klasse der maatschappij. Hij hoopt dat de provinciale wet en de later vast te stellen gemeentewet tot stand zullen gebragt hebben of brengen vertegenwoordigers, die de ware organen hunner provincie of gemeente zullen zijn bij het Gouvern., en die aan zijne aandacht zullen aanbevelen de stoffelijke belangen der aan hen toevertrouwde ingezetenen. Zij zullen overtuigd kunnen zijn, en de Minister geeft er de verzekering van, dat op hunne stem zal worden gelet en op hunne aanvragen zoodanig antwoord zal worden gegeven, als met het vermogen en het regt van het Gouvern. zal overeenstemmen.

De Minister is daarna overgegaan tot het tweede deel zijner rede, de bedenkingen die gemaakt zijn tegen het cijfer der begrooting. In het algemeen zegt hij deswege in antwoord op gemaakte bedenkingen, dat hij gaarne de duurste Minister van het departem. wil zijn, als dat wat hij vraagt wezenlijk noodig is en gevorderd wordt. Hij herinnert dat vele hoofdafdeelingen van het hoofdstuk zijn in eenen voorloopigen toestand, zoo als 1°. de Nationale Militie en de schutterijen, 2°. de Medische Politie, 3°. de Maten en gewigten, 3°. het Onderwijs, 5°. het Armbestuur, 6°. de Opperhoutvesterij, Jagt- en Visscherij. Alle die takken van bestuur eischen hervorming. Op al die takken zullen nu wel geene bezuinigingen kunnen worden verkregen, maar het gevolg daarvan is, dat zij genomen zijn zoo als zij zich nu bevinden. — Voorts geeft hij te kennen, dat vele posten, op de begrooting voor Binnenl. Zaken voorkomende, geene posten of onderwerpen van uitgaaf zijn, maar veeleer van inkomsten, gelijk blijkt uit de wet op de middelen, waarbij op eene ontvangst van 9 ton à een mill. wordt gerekend uit ontvangsten, die uit dat hoofdstuk voortvloeijen. Het departem. van Binnenl. Zaken vraagt niet alleen, maar geeft ook geld, hetgeen niet bij alle andere departem. geval is. Hij gelooft ook niet, dat het land zich, ten aanzien zijner geldmiddelen, in zoodanigen buitengewonen toestand zou bevinden, dat het de eerste pligt zou zijn te vragen, niet wat wordt er gevorderd, maar wat kan er worden verleend. Daarop treedt de Minister in eene uitvoerige becijfering tot vergelijking der begrooting van het departem. over de jaren 1845 en 1849 met de voorgedragene voor 1851. Hij wenschte den geachten spr. uit de hoofdstad, dien hij daarbij beantwoordt, niets te ontnemen van den lof die men hem, wegens de vroegere orde van zaken, verschuldigd is, noch ten aanzien van de rol die hij daarin heeft vervuld, doch hij, Minister, wenscht alleen regtvaardig te worden beoordeeld en behandeld. Hij gaat nu afdeelingsgewijze het hoofdstuk na; toont aan dat juist de rigting bestaat, om op het personeel te verminderen, maakt vergelijkingen met de Belgische begrootingen, herinnert dat daar een afzonderlijk ministerie voor de openbare werken bestaat, waardoor de uitgaven voor het personeel van het departement in België veel hooger zijn; — geeft te kennen, dat hij niet gelooft, dat de besparing op de kosten der provinciën verkregen, door het bedrag der reis- en verblijfkosten voor de leden der Prov. Staten zal worden overschreden; en toont aan, dat er ook op den Waterstaat, wat het personeel aangaat, bezuinigd is. Hij doet verder uitkomen, dat vele uitgaven, die vroeger uit bijzondere fondsen werden bestreden, en op de begrooting worden gevonden; waardoor de begrooting voor 1845 is gestegen tot *f* 4,302,000. Wat de onvoorziene uitgaven betreft, toont de Minister aan, dat ook die som, bij vergelijking met hetgeen het departement vroeger werkelijk verkreeg, niet te hoog te beschouwen is.

Ten slotte geeft hij den gulden regel toe: vele kleintjes maken een groote. Hij meent, dat die regel bij de begrooting, die aanhangig is, betracht is en dat het, bij eene vergelijking der begrooting, ook blijken zal, dat bedoeld oogmerk is bereikt. Hij verklaart eindelijk, dat hij aan § 4 der Memorie van Beantwoording nooit eene andere uitlegging heeft willen geven, dan dat de rij der *groote* bezuinigingen *op eens* niet meer mogelijk is, doch nooit, dat er geene bezuiniging meer mogelijk of noodzakelijk zal zijn.

Na den Minister hebben nog verscheidene leden het woord gevoerd, waarop de Minister bij herhaling heeft geantwoord.

Daarop zijn de algemeene beraadslagingen over het hoofdstuk gesloten en is men tot de behandeling van de artikelen overgegaan.

Des avonds zijn de beraadslagingen voortgezet, en zijn de eerste 34 artikelen aangenomen.

De Minister heeft herhaaldelijk het woord gevoerd.

De zitting is opgeheven tot morgen ochtend ten 11 ure.

— Bij de Kamer is ingekomen een belangrijk en verblijdend Ontwerp van Wet, betreffende Amortisatie van Schuld over 1850, in 2 artikelen. Bij 't eerste wordt de som daartoe verhoogd met een millioen gulden, en alzoo gebragt op ƒ1,300,000; en bij art. 2, wordt bepaald dat die in eens of bij gedeelten tot inkoop van W. schuld rentende vier ten honderd, ter beurze of bij openbare inschrijving zal worden besteed, en van het grootboek afgeschreven.

Plaatsgebrek noodzaakt ons een uittreksel uit de toelichtende memorie, tot het volg. nommer uittestellen.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Vrijdag 20 December.

In deze zitting is aangekondigd, dat de Heeren v. Nispen, v. Ryckevorsel v. Sasse en de Jonge zijn benoemd tot rapporteurs over de staats-begrooting.

De Heer Cohen Stuart heeft zich aanbevolen voor de betrekking van Griffier; — de Heeren Visser, v. Breugel, Philipse, v. d. Heim, v. Rosenthal en v. Walchren voor die van Commies-Griffier.

Bij de beraadslaging over de wet, betreffende het Haarlemmermeer, heeft de Minister van Finantien, bij afwezigheid van zijnen ambtgenoot voor Binn. Zaken, verzekerd, dat de voltooijing zooveel mogelijk zal worden bespoedigd, en dat de thans aangevraagde som voldoende zal zijn. Tegen, de Heer de Pité.

Betreffende de begrooting voor de Landsdrukkerij heeft de Minister verklaard, dat op het papier eene bezuiniging van 30 à 40,000 guldens is verkregen; — en de levering aan binnenl. fabrieken zal worden opgedragen. — De Heeren de Pité en v. Nispen tegen.

De Kamer heeft met algemeene stemmen aangenomen: 1°. het ontwerp van wet, aangaande de dadingen in domaniale zaken; 2°. het ontwerp tot verlenging van den termijn voor de invoering van postzegels, met 24 tegen 8 stemmen, en verworpen het ontwerp van wet tot heffing der grondbelasting in het Hertogdom Limburg.

GORINCHEM, 20 December.

Alhier is deze week overleden de Heer Pieter Hooghwinkel, oud Lid van den Raad, in den ouderdom van 99 jaren, 10 maanden en 16 dagen. Hij is met zijne huisvrouw 64 jaren gehuwd geweest en heeft bij haar 15 kinderen gehad, waarvan nog 5 in leven. Hij was nog wel ter been, maar doof.

AMSTERDAM, 20 December.

Eene commissie van de alhier gevestigde scheepsreederijen, heeft een adres aan het bestuur van de Handelmaatschappij ingediend, waarbij zij zich, namens dezelve, beklagen over de laatstgenomene maatregelen, ten aanzien van den gang der bevrachtingen en de vermindering der retourvrachten, en het bestuur verzoeken, om, in naam dezer reeders, bij het Depart. van Koloniën aan te dringen op eene geringere afdaling in de vrachtprijzen, vermits deze reederijen onder de voorgestelde vermindering van twintig gulden per last zouden moeten bezwijken, en op het herstel, met het begin van het jaar 1851, der lijsten voor de verschillende steden; derwijze, als bij dispositie van den 18den November 1848, bevestigd bij nota van den 27sten December daaraanvolgende, aan de reeders alhier, uit overtuiging is toegezegd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 17 December.

Gisteren is het eerste stoompostvaartuig naar de Kaap de Goede Hoop vertrokken; de dienst zal nu geregeld de helft van elke maand van hier plaats hebben.

— Te Leicestershire is een man van 106 jaren overleden; zijne weduwe van ruim 100 jaren bevond zich onder hen, die het lijk ten grave bestelden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 December.

De Jury van de Jura heeft eenen zekeren Heer Paget, die een werkje: *Katechismus voor de jeugd*, in het licht had gegeven, wegens zijne godslasterlijke stellingen daarin bevat, veroordeeld tot een jaar gevangenis en 2000 fr. boete.

PRUISSEN.

BERLIJN, 15 December.

In de circulaire der Regering waarbij de Duitsche Regeringen worden uitgenoodigd tot het bijwonen der Dresdener Conferentiën, komt onder anderen het volgende voor: »Wij voeden het vaste vertrouwen, dat deze beraadslagingen tot eene regeling van zaken zullen leiden, waarbij aan de belangen van het gemeene vaderland eene krachtige behartiging, aan deszelfs inwendige welvaart eene heilzame ontwikkeling, aan het met nieuwe krachten herrezen Duitschland eene met zijnen rang in het Europesche Staten-stelsel overeenkomstige stelling verzekerd, en alzoo aan de regtmatige wenschen der natie volkomene bevrediging verschaft zal kunnen worden, zonder hinder voor de vrije en eigenaardige beweging van de afzonderlijke leden des Verbonds.

HESSEN.

De Keurvorst heeft al de Officieren van zijn leger, die geen ontslag gevraagd hadden, ten getale van bijna 30, bevorderd of met Ridderorden begiftigd.

Tot ondersteuning van de Officieren, die uit de dienst getreden zijn, is bijna ƒ7000 ingeschreven, alsmede ƒ280 aan vaste maandelijksche bijdragen, en er zal ook nog eene collecte voor hen aan de huizen plaats hebben.

FRANKFORT.

18 December.

Er is thans voor Sleeswijk Holstein voor omstreeks ƒ23,000 ingezameld. Ten behoeve der gekwetsten en der weduwen en wezen is hier een bazar geopend, waar een aantal voorwerpen, ten hunnen gerieve geschonken, voor hooge prijzen worden verkocht.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 20sten December de Heer A. R. Blom, van Gorinchem, in de Regten, met *Theses*.

PROMOTIE AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 18den December de Heer P. A. van der Ketten, van Zwolle, in de Medicijnen, na verdediging zijner Dissertatie: *de Morbis simulatis, qui pertinent ad organa sensuum*.

Dienzelfden dag de Heer J. van der Veen, van Leeuwarden, in de Regten, na verdediging van eenige *Quaestiones*.

KERKNIEUWS.

Door den breeden Kerkeraad der Nederd. Herv. Gemeente te Leeuwarden, is uit het vroeger medegedeelde drietal Predikanten, tot Leeraar beroepen, de Wel-Eerw. Heer H. de Vries, Pred. te Oudewater.

— De Kerkeraad der Walsche Gemeente te Haarlem, heeft uit het laatstelijk opgemaakte drietal tot Leeraar beroepen den Wel-Eerw. Heer C. Busken Huët, Candidaat voor de H. Dienst.

— Uit de O.-I. berigten blijkt, dat de Wel-Eerw. Heer F. U. van Hengel, Pred. te Soerabaya, benoemd is bij de Protestantsche Gemeente te Batavia.

BUREAU VAN POLITIE.

Sedert Januarij 1849 is op voornoemd Bureau alhier berustende een vermoedelijk binnen deze Stad of hare omstreken vermist, nagenoeg nieuw, rood met zwart gedrukt Lakensch Tafelkleed, waarvan de eigenaar steeds onbekend is gebleven. De daarop regt hebbende wordt door deze uitgenoodigd, om, zich ter terugbekoming van hetzelve aan gemeld Bureau aan te melden.

ADVERTENTIEN.

Bij mijne aankomst van *Java* in het Vaderland, op den 10den dezer, vernam ik het voor mij zoo droevig afsterven mijner geliefde Echtgenoot ALETTA SARA RIJKE, in den ouderdom van 24 jaren, op den 11den November ll., alhier overleden, waarvan thans langs dezen weg aan vrienden en bekenden kennis wordt gegeven.

LEYDEN, 17 December 1850. J. G. OLIPHANT.

Op den 17den December is te LEYDEN overleden, de Wel-Edele Heer Mr. JOHANNES JACOBUS LEIJENDECKER, in den ouderdom van ruim 61 jaren.

KOSTELOOS.

Uit een Vonnis door de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, op den 15den October 1850 uitgesproken, en behoorlijk geregistreerd, blijkt dat daarbij **Echtscheiding** is verklaard, tusschen ADRIAAN FUCHS, *Koopman*, wonende te *Leyden*, als Eischer, en CORNELIA ELISABETH SELJÉE, wonende te *Leyden*, als Gedaagdesse.

De Procureur occuperende voor den Eischer,
F. BOOY Fz.

Bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, dato 17 December 1850, is JACOBUS MARINUS WEYMAR, gedomicilieerd te *Woubrugge*, ter zake van zwakheid van geestvermogens, op zijn eigen verzoek onder **Curatele** gesteld.

De Officier van Justitie te *Leyden*,
Actum 17 December 1850. D. TIEBOEL SIEGENBEEK.

ENGLISH LANGUAGE.

Mr. JAMES PERRIN, *Teacher of English at the Municipal Gymnasium*, intends to open a class in which he will give Instruction in that language, on two evenings a week, commencing with the year 1851.

Those who wish to profit by this opportunity, are requested to apply, for further information to Mr. PERRIN, at his dwelling in the Maarsmansteeg, Wijk IV. No. 39.

DE KERSBOOM.

Aangemoedigd door den bijval het vorige jaar ondervonden, zal de Ondergeteekende in de volgende week, te beginnen met *Maandag avond* (eerste Kersdag uitgezonderd) wederom eene geheel nieuw versierde **KERSBOOM** tentoonstellen. Het lokaal zal op eene eigenaardige wijze door Suikerlampen verlicht zijn. Kleine **Kersboomen** zijn voorhanden. Hij beveelt een en ander in de aandacht zijner geëerde Stadgenooten.

S. W. WOLVEKAMP.

Aan het Kantoor van **D. J. LE NOBEL**, Haarlemmerstraat, Wijk VI. No. 488, te *Leyden*, zijn voor de 213de Staats-Loterij te bekomen HEELE EN GEDEELTEN VAN LOTEN. De Trekking der *Eerste Klasse* begint den 13den Januarij 1851.

☞ Er wordt ook accuraat Contraboek gehouden.

Secretair-Orgels, 8 voets werk, met Mahonijhouten Kasten, à la renaisanse voor, ***f* 350.**

Kabinet-Orgels en een uitmuntende **Fransche Vleugel Piano-Forte** van 6½ Octaaf, tot goedkoope prijzen te bekomen bij WEENIG en VAN LEEUWEN, *Orgel- en Piano-Fabriekanten*, aan het Utrechtsche Veer, te *Leyden*.

PIANINO EN PIANO's.

In Commissie ontvangen eene Palisanderhouten 6⅓-Octaaf **PIANINO**, een zeer geprezen stuk, en twee welluidende **PIANO's**, waaronder eene Engelsche uit de Fabriek van JOHN BROADWOOD & SONS.

J. C. F. DONKERSLOOT,
Directeur van het Commissie-Kantoor,
op de Pieterskerkgracht, te *Leyden*.

3 à 4 Behangersknechts,

vast Werk begeerende, kunnen zich in Persoon adresseren aan de ***Fabriek van Meubelpapier en Velouté's*** van J. VAN DEN BERG alhier. Alleen zullen degenen in aanmerking komen, die bewijzen van volledige bekwaamheid en zedelijk Gedrag kunnen overleggen.

De *Boek- en Papierhandelaren* LUTKIE, CRANENBURG EN GEYER, Botermarkt te *Leyden*, hebben dezer dagen ontvangen eene groote collectie

SPEELKAARTEN,

welke zij tot gemak der aanvragen op de onderstaande Nommers hebben verdeeld. De goede qualiteiten en lage prijzen, zullen zoo zij vertrouwen dezelve genoegzaam aanbevelen.

N°. 1. Supra fijne FRANKFORTER KAARTEN, van 52 in het spel, het Dozijn *f* 2.75, het Spel 25 Cents.

Dezelfde, in HOMBRE, het Dozijn *f* 2.40, het Spel 22 Cents.

N°. 2. Zeer fraaije FRANKFORTER KAARTEN, met fijne geschilderde Azen, het Dozijn *f* 2.40, het Spel 22 Cents.

Dezelfde, in HOMBRE, het Dozijn *f* 1.80, het Spel 17 Cents.

N°. 3. Echte FRANSCHE KAARTEN, met moderne Beelden, zeer fijn, het Dozijn van 52 stuks, het Dozijn *f* 1.70, het Spel 16 Cents.

Dezelfde, in HOMBRE, het Dozijn *f* 1.40, het Spel 14 Cents.

Dezelfde, als JAS, het Dozijn *f* 1.20, het Spel 11 Cents.

N°. 4. Fijne GESTEENDRUKTE KAARTEN, van 52 stuks, het Dozijn *f* 1.50, het Spel 14 Cents.

Dezelfde, als JAS, het Dozijn 96 Cents, het Spel 10 Cents.

N°. 5. Een zeer goed soort met ordinaire Beelden, van 52 stuks, het Dozijn *f* 1.10, het Spel 10 Cents.

Dezelfde, in HOMBRE, het Dozijn 90 Cents, het Spel 8 Cents.

N°. 6. Een best soort JASKAARTEN, met ordinaire Beelden, het Dozijn 90 Cents, het Spel 8 Cents.

N°. 7. Een iets minder soort JASKAARTEN, het Dozijn 68 Cents, het Spel 6 Cents.

N°. 8. Goede ordinaire JASKAARTEN, het Dozijn 38 Centen, het Spel 3½ Cents.

VERBETERDE AMERIKAANSCHE GOM-ELASTIEKE SCHOENEN, zijn in onderstaande Depôts aangekomen en worden tot matig gestelde Prijzen verkocht.

De verbetering bestaat in eene Ruwe Zool van eene Gom-Compositie, die zoowel onder den Bal van den Voet als onder de Hiel op de gewone Zool geplakt is, waardoor het lastige uitglijden op glibberige steenen geheel voorgekomen wordt.

Op deze nieuwe Zolen loopt men ook veilig op glad ijs en glad bevroren straten; Depôthouders gelieven de Koopers opmerkzaam daarop te maken.

De makelij is solied en elegant. Mans, Vrouwen en Kindergrootten zijn voorhanden.

De **AMERIKAANSCHE SCHOENEN** met Gladde Zolen, zijn mede in onderstaande Depôts, Mans *f* 3.—, Vrouwen *f* 2.75, Kinderen *f* 2.25, te bekomen.

SAKSISCHE OVERSCHOENEN met Lederen Zolen zijn ook in alle grootten voorhanden.

De eerstgenoemde soort zit netter en is meer geschikt voor Personen, die verre togten te maken hebben, de andere zijn beter voor hen, die ze dikwijls uit en aan moeten trekken.

Amsterdam, Verkoophuis.	's Hage, Sack en Comp.
Alkmaar, J. Brongers Gz.	Haarlem, Wed. de Lange en van Ek.
Delft, J. T. Wagner.	" J. Larsen.
Dordrecht, J. Veth Jr.	Leyden, A. Dirks.
Gorinchem, H. Bodery.	Rotterdam, J. A. Klinger & Comp.
Gouda, A. Goedraad.	Utrecht, Ferd. Meijer.

Wij bevelen onze warme **VILTPANTOFFELS** in het aandenken onzer Geëerde Begunstigers.

Bronzen en gekleurde Turfmanden, Haardstellen, Kolenbakken, Waterstoven, Voetzakken, roode Chemisch geprepareerde **HAARZOLEN** van FELDER, in *Zurich*, witte **VILTEN ZOLEN**, die even als de vorigen ook in de Kous gedragen worden, de Voeten warm houden en het loopen op de puntige, scherpe keijen zeer verzachten.

De **Rentmeester van Rijnland** zal op Dingsdag den 24sten December 1850, des voormiddags te *elf* ure, in het Gemeenlandshuis binnen *Leyden*, met opene deuren, ten aanhooren van elk en een ieder, die daarbij zal willen tegenwoordig zijn, doen deszelfs **Rekening** en **Verantwoording** van primo Januarij tot ultimo December 1849.

Op Maandag den 30sten December 1850, des voormiddags ten 10 ure, **HOUTVERKOOPING**, op de Buitenplaats ***Oostergeest***, te *Warmond*, van 34 stuks zware opgaande EIKEN BOOMEN, geschikt tot Werkhout en eenige tot Bergroeden; en voorts van eene partij EIKEN-, ESSEN- EN ELZEN-HAKHOUT. Kunnende alles gemakkelijk worden vervoerd.

Eene vrouw van 75 jaren oud, genezen van een siek been door de Zalf en Pillen van Holloway.

Mejufvr. LARENDEN, te Londen in de Goswellstraat, N°. 2 woonachtig, leed sedert 34 jaren aan zware open wonden in een der beenen, welke onderscheidene deskundigen in Frankrijk en Engeland, buiten staat waren geweest te genezen. Zij had verschrikkelijke pijnen en was somtijds genoodzaakt, geruimen tijd te bed te liggen. Ten laatste op aanraden van hare vrienden, beproefde zij de *Zalf* en *Pillen* van HOLLOWAY, en thans zijn hare wonden geheel genezen, zoodat zij met het grootste gemak kan uitgaan.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 21 *December*. Van *f* 30 tot *f* 33.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 21 *December*.

Oude Tarwe *f* 7.70 tot *f* 8.00. Nieuwe Tarwe *f* 7.30 tot *f* 7.60. Oude Rogge *f* 5.80 tot *f* 6.20. Nieuwe Rogge *f* 5.80 tot *f* 6.20. Gerst *f* 3.80 tot *f* 4.20. Haver *f* 2.60 tot *f* 3.20. Paardeboonen *f* 4.60 tot *f* 4.80. Duiveboonen *f* 5.20 tot 5.50.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 20 December.

		Laagst. koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$56\frac{1}{16}$	$56\frac{3}{16}$	$56\frac{1}{16}$
Dito Certificaten	" 3 "	$66\frac{1}{4}$	$66\frac{7}{8}$	$66\frac{5}{16}$
Dito dito	" 4 "	$87\frac{1}{4}$	$87\frac{1}{2}$	$87\frac{1}{2}$
Amortisatie Syndicaat	" $3\frac{1}{2}$ "	$87\frac{5}{8}$	—	—
Handelmaatschappij	" $4\frac{1}{2}$ "	$109\frac{1}{2}$	—	—
O. I. Leening	" $4\frac{1}{2}$ "	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{1}{2}$	$86\frac{1}{2}$
Dito Holl. Spoorweg	"	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	" $4\frac{1}{2}$ "	$90\frac{1}{4}$	—	—
Haarlemmermeer	" 5 "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5 "	$104\frac{7}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	" 5 "	$103\frac{7}{8}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	" 5 "	—	—	—
Dito 1840	" 4 "	$86\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	" 4 "	$85\frac{7}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe	" 4 "	—	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6 "	—	—	—
Certificaten van dito	" 6 "	—	—	—
POLEN, Obligatiën	" 4 "	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten fl. 250	*f*	—	—	—
Dito dito 1835	" 500 "	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5 pCt.	$12\frac{3}{4}$	13	$12\frac{7}{8}$
Dito dito Onbep. Stukken	" 5 "	—	—	—
Dito Obligatiën	" 3 "	$39\frac{1}{4}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3 "	$33\frac{9}{16}$	$33\frac{11}{16}$	$33\frac{5}{8}$
Coupons Ardoins		$8\frac{1}{16}$	$8\frac{3}{8}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	" 5 "	—	—	—
Dito	" 4 "	—	—	—
Dito Metall.	" 5 "	$70\frac{1}{2}$	$70\frac{5}{8}$	$70\frac{5}{8}$
Dito Nieuwe	" 5 "	$75\frac{3}{8}$	$75\frac{5}{8}$	$75\frac{5}{8}$
Dito 1847	" $2\frac{1}{2}$ "	$37\frac{1}{8}$	$37\frac{1}{2}$	$37\frac{1}{16}$
BELGIË, Banc	" $2\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" $2\frac{1}{2}$ "	$46\frac{7}{8}$	$46\frac{15}{16}$	$46\frac{15}{16}$
BRAZILIË, 1824 200 £	5 "	$87\frac{1}{4}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	" 5 "	—	—	—
Dito dito	" 4 "	$35\frac{3}{8}$	$35\frac{7}{16}$	$35\frac{3}{8}$
VENEZUELA,		—	—	—
MEXICO,	" 5 "	$32\frac{15}{16}$	$33\frac{1}{4}$	33
AMERIKA, Bankactiën		3	—	—

Grieken 3, $3\frac{3}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.